Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXVI. Ч. 3. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го СІЧНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 5, 1979 No. 3. VOL. LXXXVI.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ! — СЛАВІТЕ ЙОГО!

УКРАЇНСЬКІ СЛАВІСТИ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ НА З'ЇЗДІ АМЕРИКАНСЬКОЇ АСОЦІЯЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

Ню Йорк (Є. Ф-ко). — На річному З'їзді Американської Асоціяції Викладачів Слов'янських і Східньоевропейських Мов, який відбувся в днях 27-29-го грудня 1978 року в Ню Йорку в готелі Рузвелт, при Медісон евеню і 45-ій вулиці, прочитано декілька доповідей на українську тематику, створено секцію українських студій та комітет оборони українського шкільництва в Україні на форумі Американської Асоціяції Викладачів.

Конференція Міжнародного Товариства ім. І. Франка

У рамках річного З'їзду Американської Асоціяції Викладачів Слов'янських і Східньоевропейських Мов (AATSEEL) влаштовано Конференцію Міжнародного Товариства ім. Івана Франка, на якій д-р Луї Шейн, професор МекМестерн університету в Гамільтоні /Канада/ промовляв на тему „Релігійний світогляд І. Франка" (розглядаючи Святе письмо, Євангелію, Писання Апостолів, поезію та суспільні праці Франка); д-р Леонід Рудницький, професор Ля Саль коледжу в Філядельфії подав пригінальне насвітлення про „Застосування німецьких літературних теорій у поемі Франка „Панські жарти", а мґр Адам Гнідь, Бріджтон Гай Скул прочитав зразки свого перекладу „Панських жартів" і „Мойсея" Франка. Конференцією керував голова Товариства д-р Дмитро Штогрин, професор Іллінойського університету, в якій взяло участь 48 осіб.

Наступну Конференцію Товариства підготовляє д-р Богдан Чопик, яка відбудеться в Сан-Франсіско.

Міжнародне Товариство ім. Івана Франка створено в 1976 році на З'їзді Американської Асоціяції Викладачів Слов'янських і Східньоевропейських Мов у Ню Йорку. Першим головою вибрано д-ра Ярослава Рудницького, а перша Конференція відбулася в 1977 році в Чікаґо. Тут укомплектувалася Управа в складі: д-р Дмитро Штогрин, Іллінойський університет — голова, д-р Ольга Орехва (білоруска), Південний Іллінойський університет — заступник, д-р Богдан Чопик, університет Юта — секретар, члени: д-р Альберт Кіпа, Мюгленберґ коледж, д-р Їжі Марван (чех), Монаш університет (Австралія), д-р Ашер Вілчер (жид) університет Єрусалиму, д-р Леонід Рудницький, Ля Саль коледж.

Характер Товариства — міжнародний. Патрон — Анна Франко-Ключко, дочка Івана Франка.

Інші доповіді на українську тему

Також у п'ятницю, 29-го грудня під час сесії „Південна, західна, східньослов'янська і східньоевропейська літератури", якою провадив проф. Зенон Кук, доповідав проф. Волтер Смирнів про О. Бердника — „Тема людини і Бога в науковій белетристиці Олеся

(*Закінчення на стор. 7*)

В Нюарку помер св. п. Андрій Мицьо - голова КПС

Нюарк, Н. Дж. — У середу, 3-го січня 1979 року тут помер на 57-му році життя св. п. Андрій Зенон Мицьо, голова Крайової Пластової Старшини, колишній воїн УПА і відомий суспільно-громадський діяч.

Покійний народився 5-го листопада 1922 р. в Полонній коло Сянока на українських землях Лемківщини. Пластувати почав в Самборі у 1942 р.; від 1945-47 воював в рядах леґендарної Української Повстанської Армії під проводом ген. хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки. Прибувши з рейдуючими частинами на Захід в 1947 р. зі сотнею Громенка, працював у Пласті в таборі Міттенвальд, Долішня Баварія. У ЗСА на протязі 10-ти років проводив „Лісову Школу" (вишкіл інструкторів) і працював на різних становищах у Пласті понад 20 років; був діловодом КПС, а останньо, аж до часу своєї смерти, головою цієї відомої і активної молодечої організації. Був членом 3-го Куреня УПС „Лісові Чорти".

Перебуваючи в Україні займав становище районового провідника ОУН-УПА на Закерзонні.

Панахида за спокій душі

Св. п. Андрій З. Мицьо

св. п. А. Миця буде відправлена у п'ятницю, 5-го січня ц. р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Литвин і Литвин при 801 Спрінґфільд евеню в Нюарку. Похорон в суботу, 6-го січня о год. 12-ій дня до церкви св. Івана Хрестителя, а потім на цвинтар в Бавнд Бруку.

Покійний залишив у смутку дружину Віру, сина Бориса, дочку Роксоляну, братів Мирона і Теодора, сестру Любомиру, брата і сестру в Україні та інших членів родини.

ПАМ'ЯТАЙТЕ САМІ ТА ПРИГАДАЙТЕ ІНШИМ

Іміґраційна й Натуралізаційна Служба пригадує всім мешканцям ЗСА, які не є американськими громадянами, що вони протягом січня зобов'язані зареєструватися, зголосивши свої адреси цій Службі. Формуляри можна одержати в кожному поштовому уряді, а також у всіх бюрах Іміґраційної й Натуралізаційної Служби.

Малюнок Л. Денисенка

Уляна Кравченко

РІЗДВО

Надії Свято... Біла казка
та ніч свята... та ніч Різдва!..
Сіяє зірка золота...
„Новая Радість!"
Знов і знов
в душі і віра і любов —
в душі до всіх — до всього
ласка...

На липовий поріг стаю
і піснею її вітаю,
ту нашу зірку золоту:
—Благословенна будь нам,
зоре!

Ти нам несеш цілющий лік
на смуток наш... на наше
горе...
Благословенна будь!
Ти нам показуєш ту путь,
де наша ціль — мета...
Ти нас хоч раз, хоч раз у рік
Єднаєш, зіронько, в одно!

Пливуть пісень різдвяних
звуки,
неначе з золотої ліри...
як України ввесь простір
залитий блиском ясних зір
один цілющий ритм коляд...
З душі щезає тінь зневіри
і земний ад
зміняється у рай...
Ми бачимо наш вільний
край...
Хоч раз у рік... хоч раз у рік,
як родиться Бог чоловік,
ми сильні вірою — як діти;
для нас цвітуть містичні
цвіти...
—Ми всі одно — із нами всі,
із нами і Вони...
Всі з нами — Дорогі та Милі
і Ті, що шляхом жертв ішли...
Ті, що спочили у могилі...
Вони тут — з нами Всі.
Єднає нас таємний чар...
У серці іскорки розтліли
у ватру... у пожар
і сильні ми, щоб стати
чином...

Благословенна будь нам,
зоре,
із новонародженим Божим
Сином!...

СНЄГІРЬОВА ОСТАТОЧНО ЗАМУЧИЛИ НА СМЕРТЬ: ПОМЕР „ПІД ОПІКОЮ" КҐБ В КИЄВІ 28 ГРУДНЯ

Москва. — Гелія Снєгірьова, 51-літнього українського письменника-дисидента, відомого зокрема з його „відкритого листа" — звернення до президента Картера із закликом до „твердости" у зв'язках З'єднаних Стейтів Америки зі Совєтським Союзом, совєтські народовбивці остаточно замучили на смерть: він помер у Києві „під опікою" КҐБ 28-го грудня 1978-го року — інформує аґентство Ройтерса на підставі відомостей з дисидентських джерел. У повідомленні Ройтерса дослівно сказано:

„Москва, СССР. 51-літній український письменник, заарештований поліцією КҐБ понад рік тому, помер у шпиталі — повідомили із дисидентських джерел 3-го січня. У повідомленні сказано, що Гелій Снєгірьов, який був заарештований у вересні 1977-го року, помер 28-го грудня під арештом КҐБ в шпиталі, куди його перевезено минулого березня. Урядовці КҐБ передали вістку дружині письменника багато годин після його смерти, кажучи, що він помер від недуги рака — додають із згаданих джерел.

Минулого квітня офіціяльна /совєтська/ преса опублікувала відкритого листа, кажучи, що його нібито підписав Снєгірьов, зрікаючись своїх дисидентських поглядів і відмовляючись від своїх праць, надрукованих на Заході. Вкоротці після опублікування того листа українські дисиденти повідомили, що Снєгірьов дістав параліч від пояса вниз після насильного кормлення в ув'язненні. Вони сказали, що він заперечив підпис під зреченням".

Стільки сказано в повідомленні Ройтерса.

Згідно з попередніми совєтськими джерелами /„Письменники Радянської України". Київ 1966 і 1977/. Гелій /Євген/ Іванович Снєгірьов народився 14-го жовтня 1927-го року в Харкові в родині письменника, закінчив Харківський театральний інститут, працював зразу актором, опісля викладачем у середній школі та інституті, а дальше в газеті „Літературна Україна". До 1970-го року був режисером Київської кіностудії хронікально-документальних фільмів. Почав друкуватись із 1954-го року, як прозаїк і критик. Перед арештом була надрукована його збірка оповідань „Літо вернеться" /1957/ і повість „Чи мав я право?" /1962/. У співавторстві з Ю. Лубоцьким написав сатиричну повість-памфлет „Золотий бутс" /1963/ — подано в совєтських джерелах.

Заарештування Гелія Снєгірьова органами КҐБ у вересні 1977-го року та дальші знущанням над ним, що довели остаточно до його мученицької смерти, віддзеркалені в дальших повідомленнях „Свободи", що їх для пригадки передруковуємо (з деякими скороченнями) в хронологічному порядку.

В КИЄВІ КҐБ ЗААРЕШТУВАЛО ГЕЛІЯ СНЄГІРЬОВА

(„Свобода" 29 вересня 1977)

Вашінгтон. — Щоденник „Вашінгтон Пост" у виданні з 27-го вересня подав з Москви таку вістку:

„Український письменник-дисидент, який публічно закликав президента Картера до твердости у зв'язках з Кремлем, був заарештований під закидом антисовєтської діяльности. Гелій Снєгірьов, 49 років, відкритий лист якого до президента Картера був надрукований в еміґрантській російській газеті в Парижі 7-го липня, був заарештований аґентами КҐБ в його домі в Києві — сказала його жінка".

Гелій Снєгірьов

Намагання українських джерел в цій країні одержати ближчі дані про це чергове насильство окупаційного режиму над українським інтелектуалістом не мали досі більшого успіху. Встановлено тільки, що Снєгірьова заарештували аґенти КҐБ в четвер, 22-го вересня рано, після цілонічного обшуку його мешкання. Опісля повідомлено дружину Снєгірьова, Галину, що її мужа заарештовано за „злочинну діяльніеть проти держави".

Лист Гелія Снєгірьова до президента Картера, про який мова в повідомленні з Москви, був надрукований в „Ню Йорк Таймсі" з 28-го липня ц. р. і про нього інформувала „Свобода" у виданні з 10-го серпня ц. р.

Гелій Снєгірьов відповідає на обвинувачення „Літературної України"

(„Свобода" 11 січня 1978)

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — На Захід продістався самвидавний лист 50-річного українського письменника Гелія Снєгірьова до редакції газети „Літературна Україна". Лист Снєгірьова написаний, як відповідь на фейлетон „Альфонс", надрукований у тій газеті 6 вересня 1977 року. Автор фейлетону нападав на письменника за авторство есею „Ненько моя, ненько", в якому розповідається про процес над членами Спілки Визволення України (СВУ) в 1930 році в Харкові. Праця Снєгірьова появиться у видавництві „Сучасність".

Восени 1977 року Г. Снєгірьов написав „Відкритого листа урядові СССР", в якому він зрікся совєтського громадянства, а раніше, 17 липня 1977 року він написав листа до Л. Брежнєва, в якому пропонував широкі реформи в структурі СССР.

Ранком, 22 вересня 1977 року, після цілонічного обшуку, органи КҐБ арештували Гелія Снєгірьова і повідомили його дружину Галину, що він є заарештований за „злочинну діялініть проти держави ...

(*Закінчення на стар. 8*)

Трагічний випадок на Фляшінґу

Фляшінґ, Н. Й. (Рожа Шуль). — Біля 1-ої години в ніч зі суботи на неділю, 30-31-го грудня м. р. п'яний шофер наїхав на групу людей, які стояли на хіднику і одного з них учителя гай-скул в Ню Йорку, Ґергарда Дебарри забив на місці. Сталося це на очах дружини, Христі з дому Головчак, молодої талановитої мисткині, відомої вже тепер нашому й американському громадянству з її виставок картин та дереворитів. Їхнім приятелям та двом донечкам, які були також свідками трагедії, на щастя, нічого не сталося.

Ґергард Дебарри, німець з походження, дуже тепло завжди відносився до всього що українське й їхні маленькі діти вже засвоювали собі українську мову, а батько сам навіть купував їм українські книжечки. З родиною дружини, Христі, також все жив у дуже сердечних відносинах й всі його любили та належно доцінювали його благородне серце.

ЮРІЙ ДЗЮБА ЗНОВУ ПРОСИТЬ ПРО ДОЗВІЛ ВИЇХАТИ ДО ЗСА

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо повний текст звернення Юрія Дзюби до Брежнєва в справі зречення совєтського громадянства та прохання про дозвіл виїхати до ЗСА. Слід пригадати, що таке прохання до уряду СССР, Дзюба вніс вперше ще в 1971 році, за що згодом його засудили на п'ять років ув'язнення в Пермських концтаборах. Тоді, у своєму проханні, яке було поширене в самвидаві, Юрій Дзюба, який народився у 1950 році і постійно жив у Харкові, вказував на національне, соціяльне і релігійне поневолення українського народу, писав, що такий стан заставляє його просити про дозвіл виїхати за кордон. Свій термін ув'язнення Дзюба закінчив у серпні 1978 року. Заява до Брежнєва написана ще з ув'язнення.

„20 серпня минає п'ятирічний термін мого ув'язнення і починається новий етап моїх змагань за особисту свободу.

Ще в 1971—1973 роках я клопотався у ПВС про те, щоб позбутись громадянства СРСР і прохав про дозвіл на виїзд до США. Моє прохання відкинули, не подаючи мотивів, а гроші — 500 карбованців, які я вплатив, як державне мито, не повернули. Після повторного мого звернення до ОВИР я був арештований і тайком засуджений на основі сфабрикованого обвинувачення у „підривній протирадянській діяльності".

У виправно-трудовій колонії мене перевиховували особливими методами: морили голодом, ідеологічно обробляли на одиночці, строго карали (більше року морили в штрафному ізоляторі і ПКТ / приміщення камерного типу/). Однак КДБ не змогло зломити моїх переконань. 30 березня 1975 року я відмовився від громадянства СРСР.

Зараз я прохаю Вас заощадити мені принизливих ... /нерозбірливо/ ...

Я не хотів би наражуватися на принижуючі для мене процедури одержання нового пашпорту, оформлення т. зв. приписки, влаштування на працю у соціяльному середовищі, яке є для мене чужим.

Прошу Вас, щоб згідно з Договором про громадянські і політичні права (ратифікований 1976 року), звільнили мене від радянського громадянства і дозволили переїхати з СРСР у будь-яку країну християнського Заходу, яка погодилася б прийняти колишнього в'язня.

1 серпня 1978

Юрій Дзюба"

Вислано з печаткою Харківського ШИЗО в Москву 4-го серпня 1978. Відповіді не одержано. Після звільнення, у вересні 1978 року, не маючи на руках виклику з-за кордону, я подав заяву до ОВИР Харкова і ПВС СРСР про відновлення заходів про зречення громадянства.

ВІДБУЛАСЬ РОЗМОВА З НАДІЄЮ СВІТЛИЧНОЮ

Ню Йорк, Н. Й. (У. Л.). — У суботу, 16-го грудня 1978 р. тут в приміщенні Українського Народного Дому, заходами Союзу Українок Америки, відбулась зустріч — „розмова з Надією Світличною".

Відкрила цю зустріч голова СУА Іванна Рожанковська, яка згадала про те, що в грудні минуло 10 років від підписання Гельсінкських угод. Президент Картер заявив перед запрошеними з тієї нагоди представниками організацій, що й надалі не завагається вимагати, щоб тих угод притримувались.

Гостя, Надія Світлична, розпочала „розмову" нав'язуючи теж до Гельсінкських угод. У таборах відзначують річницю тих угод, голодівкою, що її переводять 10-го грудня. Слова Декларації Прав Людини гарні, як і гарні слова Конституції СССР. Ті слова стають пасткою для тих, хто в них повірить, як і стали пасткою для неї. Вищим понад Конституцією є карний закон, який переслідує не інакодумаючих, а взагалі думаючих. Він переслідує усіляку думку.

У людей у тюрмах і таборах, як може ніде в іншому місці, розвивається почуття внутрішньої свободи людини.

„Душа твоя", — сказала Надія Світлична, буває вільніша, ніж на т. зв. волі, де буває страх, всякі умовності, як на те подивляться люди, як те чи інше хтось прийме". Там кожна людина виробляє свою позицію і її держиться, навіть якщо вона у своїх поглядах сама, навіть як з нею ніхто не погоджується. У таборах збирають людей різних світоглядів, національностей. Всі вони їдять ту саму „баланду", мусять ділити ті самі злигодні, але теж мусять поважати один одного, бо інакше можна втратити людську подобу, людську гідність. Ті люди різняться національністю, вірою, чи ще чим, але поділяють із тобою основне: ставлення до катів і гнобителів. У нещасті намагаються підтримати один одного, допомогти. У концтаборі Н. Світлична зустрічала незвичайних людей, які з гідністю пройшли довголітній шлях ув'язнення, як Дарія Гусяк /25 літ/, Надія Суровцева. Від таких людей можна набрати снаги, яка допомагає знести неодно. Тут згадала вона теж про Антоненка - Давидовича, який відбув 20 літ ув'язнення, але тепер на т. зв. волі, його далі, може гірше переслідують постійними обшуками тощо.

Тепер у в'язницях нігтів не рвуть, але психічний тиск невиносимий. Н. Світлична жаліє людей, які мусять жити зі зломаною совістю.

Присутні задавали питання, на які Надія Світлична відповідала. Вона

(*Закінчення на стар. 8*)

УСІМ НАШИМ ЧЛЕНАМ, ЧИТАЧАМ І СПІВРОБІТНИКАМ ТА ВСІМ НАШИМ ГРОМАДЯНАМ І СПІВГРОМАДЯНАМ ТА ВСІМ УКРАЇНЦЯМ БАЖАЄМО ЩАСЛИВИХ І РАДІСНИХ СВЯТ!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ і В-ВО „СВОБОДА"

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Косик, Володимир Левенець, (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії), Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

РІЗДВЯНИЙ ВІТЕР

Заколядуймо ж, друзі, всі гуртом,
Забувши зло, що поміж нами висне.
Нехай обвіє нас одним теплом
Холодний вітер рідної Вітчизни.
Ви ж чуєте, брати, як до лиця,
Він припадає голубим привітом.
Ловіть, ловіть його в свої серця,
Цей рідний вітер, цей Різдвяний вітер!

Надвір, надвір, мої товариші,
Ставаймо цьому вітрові напроти —
І ми відчуєм у своїй душі
Своєї України ніжний дотик.
А він нашепче правду нам, як ось
В різдвяну ніч над банею Софії
Він з'явиться — усміхнений Христос.
Й ніхто йому вклонитись не посміє,
Бо в Києві — господарі чужі.
Бож там біля Богдана сторожі
В цей час на почуття людські чатують,
А там, на східцях Лаври — мох і пил.
На землю темінь хтось навмисне вилляв,
Хтось зірку Різдвяну в Дніпро втопив,
Й вона пливе, немов печаль на хвилях.

І йде Христос по праведній землі,
Заходить в кожну християнську хату.
Він кожному господарю звелів
Не кидати надії, а чекати.
Ось-ось ударить урочистий дзвін,
Стряхнувши ніч від Дону аж до Сяну,
Й народиться Вона так, як і Він —
Держава наша. Він її догляне.

Ви чуєте, гей, друзі, тут і там,
Про що нам шепче цей Різдвяний вітер?
Народження Держави і Христа —
Єднаються в серцях і заповітах.

М. Ситник

„Степовий гість" прибуде до Рочестеру

Стараннями УККА, Відділ у Рочестері, Н. Й., появиться тут на сцені авдиторії Іст Ридж, цікава своєю тематикою, історична п'єса Бориса Грінченка „Степовий Гість". П'єсу поставить Театральна Студія, режисером якої є п-і Лідія Крушельницька з Ню Йорку. Запрошено Студію на свято „22-го Січня", — свято IУ-го Універсалу, щоби достойно вшанувати цей пропам'ятний, історичний день у житті нашого сторозтерзаного народу. І добре сталося, що Студія зможе тут прибути, бо тематично ця драма тут добре підходить. Актори Студії розкажуть людям, своєю грою, про боротьбу народу і людини за національну і особисту свободу з доби Хмельниччини.

На мою думку, батьки повинні подбати, щоби їхні діти, які ходять чи то до середніх шкіл, чи університетів, змогли побачити цю рідкісну атракцію. Це їм залишиться назавжди, як корисний додаток до їхнього знання про Україну. Слово про „22-го Січня" виголосить молодий адвокат із Ню Йорку д-р Аскольд Лозинський.

Січневі святкування заплановано в Рочестері на три дні, а порядок їхній такий: субота, 20-го січня, імпреза в авдиторії Іст Ридж, неділя, 21-го січня — Соборний Молебень в церкві Богоявлення, о год. 3-ій по полудні, понеділок, 22-го січня — Проклямація посадника міста „Дня Незалежности" та вивішення українського прапора на „Сити Голл", година 10:30 ранку.

Б. Г.

Михайло Кушнір

ДІЯЛЕКТИКА ХРИСТОВОГО РІЗДВА

Одним із моїх улюблених предметів в мистецтві є дереворит невідомого майстра, що зображує Різдво Христове. Він може добре послужити, як точка виходу для рефлексій про сьогоднішнє свято. Хочу водночас пов'язати ці рефлексії з текстом св. Йоана про світло, що світить у темряві.

Світло світить у темряві. Цей, з нагоди празника Різдва Христового, часто наводжений текст, містить у собі багато очевидних правд і незвичайних правд, які варто зіставити й пригадати. На моєму дереворіті сяйво ореолу оточує три найважливіші голови, просвітлює стріху стайні, що майже дрижить від захованої хвали; сяйво, врешті, спадає з янголятами як з листям, на землю. І на цьому кінець. Усе довкруги — це безперервна, немилосердна чорність, глибока, міцна, майже „досконала", чорність друкарської сажі, що закриває світ. Темрява.

Отже скажу, що дуже спрощуємо, або навіть унеможливлюємо собі повне пережиття сяйва свят, радости Різдва Христового, коли не передумаємо, а навіть в певному сенсі чинно не зглибимо оточуючої темряви.

Розчулюємося немов би то над Божим Отрочатком, а властиво вдивляємось у візію, зложену зі спогадів нашого дитинства і різних давніх українських християнських традицій. Співаємо про це, що „прийшов днесь із небес", що „небо і земля нині торжествують", але властиво протискаємося попри умову, яка мусить бути здійснена, якщо ці виповіді не мають стати виключно звуком, хоча б так гарним, як звук святочних дзвонів.

Коротко: чи Спаситель є справді, і в якому ступні, в якому сенсі — тим, „котрого ми бажали і з тоскою ожидали"?

Може бути вижиданим тільки тоді, коли відчуваємо Його брак, коли визріло в нас переконання про нашу невистачальність і то зовсім не матеріяльну. Тим часом, ми властиво є сповнені протилежного переконання.

Часто видається нам, що людський світ вміє доходити власними силами до верхів краси і моральної висоти. Отже мається охоту повторити за Гелсворсі, лагідно всміхненим скептиком, що християнство основується на чиненню ближньому добра, а це ж можна робити без віри.

Таким чином легко можна віддалити момент найважливіший, в якому могло б початися діло ретельної будови, повільне влаження на узбіччя гори Пургаторіо, необхідне відкриття, яке приносить водночас струс і спасіння, що серед квітів вирослих з наших власних лугів, є й болотяні квіти, і що на цих лугах можемо колись запастися по шию.

„Я є людиною", каже о. Бравн, постать сотворена найбільш оптимістичним з-посеред католицьких письменників, „і тому маю всіх чортів у своєму серці". Не відомо, з якої нагоди може початись у нас це благословенство, так сповнене муки, яке виявить нам у нас самих темряву без дна, як безодню темних вод, насвітлену рефлектором. Не відомо, з якої нагоди стократно повторювана записка Паскаля про „нужду людини без Бога" запульсує кров'ю пережиття, яке її зродило. А тому, що не відомо, отже властиво часто, коли любимо говорити про себе сильно й поетично, що ждемо на світло — ждемо, не знаючи про це, щойно на темряву.

Накликування Церкви, щоб вважать передріздвяний час, як час очищення і покути, щоб зіставити його з вижиданням народів на Христа, натрапляють в нас на цього роду ґрунти, що вони з конечности сковзуються по поверхні. Глибоко ляїцьке й новочасне почуття самовистачальности людини,перенесансовний гимн її хвали, який собі співає, взагалі унеможливляють цю потребу покутя, від якої все щойно може початися. Бачимо довкола себе і в собі „остаточно цілком порядних людей" і цим самим св. тайни, що мають поглибити надходяче свято, власне залишаються на межі обичаю і форми.

З різних точок світового обширу й обширу віків вирушують люди в пошукуванні вартостей, що видержують пробу. Але всюди умовою наближення до тієї скриваючої світло хати, положеної в центрі дійсности, є те саме, що в нас: визнання темряви. Річ мусить пов'язатися з тим моральним досвідом, який починає рости в нас, коли тільки ми можемо насправді заглянути під власну поверхню: що так багато речей, які в нас самих видаються цінними, бувають половою, і що вартісною являється вкінці тільки повнота: святість.

З повним зрозумінням читає Данте щойно той, хто відчуває, що і в ньому невідхильно є темний ліс, і що він мусить якось вписати собі в свою життьову програму оспівану псальмами тяглу боротьбу з неприятелем, який мешкає внутрі. Тому, здається, вимагає поглиблення і таке величаве названня народженого Дитяти, як Цар Миру: є це важкий мир, бо здобутий чинним зусиллям.

Але треба знайти в повній картині Різдва Христового також місце для зовнішніх знаків внутрішньої дійсности, знайти місце для цих усіх барв, для цієї цілої заохоти радуватися красою світу. Треба собі усвідомити проблему погоджування цих усіх святкових барв із суворою світлотінню початкової картини: пурпури мантій Трьох Царів, розточуючої величність при полум'ю — з фактом, що полум'я блищить самітньо серед морозної і чорної ночі і по своїй природі травить свої жертви. Якесь дуже засадниче погоджування цих противенств є від віків передбачене християнством. Ми стоїмо в відвічній діялектиці християнського гуманізму, в напняттю між укоханням життя і посвятою Його Творцеві життя, між розвитком людини і випрацьованим нею відреченням, врешті між експансією, чином, творчістю й адорацією. І не обманюймо себе, що знайдемо якусь загально важну розв'язку цього напняття — є їх стільки, скільки свідомих християн: правдоподібно є навіть краще, що напняття триває, бо таким буває джерело життя і руху, й розквіту дійсности.

Але певні речі можна в кожному разі ствердити. Передусім те, що всі елементи матеріяльної дійсности, разом з її радостями, хоча перелетні, хоча деколи небезпечні (усі Божі дари є небезпечні, писав Рональд Нокс, хоча б золото чи гарні жінки) є будівельним матеріялом Божої вічности. Так навчає топізм, який каже їх шанувати, але підпорядковує їх і втягає в службу. Ця загальна томісничина правда стає особливо актуальною при Різдві Христовому, бо саме тоді одержує найсильніше узасаднення: невидима і Найвища Дійсність схотіла пов'язатися з матерією, яка відтоді є охрищеною матерією. І тому мають рацію пастирі, що „прибігають, на сопілках виграваютъ",а потім „грали на камвали,во свиріли і сопіли, співали, плясали", — і віл, що „стоїть, трясеться" і осел, що „смутно пасеться", а потім „як стояли, так пізнали всіх рода — Господа". І рацію має християнська традиція, розуміючи цей період як „радість", і уприємлюючи собі його різними способами. Тільки що ретельна християнська традиція управлює людську втіху з приводу Різдва Христового тією засадничою пригадкою, що це має бути Христово різдвяна втіха. Втіха з приводу великої релігійної події. Тому закликає: „Слава Богу!" заспіваймо, честь Сину Божому, Господу нашому, поклін віддаймо!" І в цьому є насправді колядка, колядка правдива.

І знову можемо повернути до вступної картини

(Закінчення на стор. 8)

І. Вовчук

ПРО НОВИНИ В ЗАКОНОДАВСТВІ СССР

(РОЗВАЖАННЯ)

[3]

Готуючи людей до сприйняття нового закону, „Правда" з 3-го грудня в редакційній статті вимагала від партійно-пропаґандивного апарату розгорнути „цілеспрямовану" і конкретну роботу для чіткого й неухильного виконання його". Більше як півроку триватиме неухильне оглуплювання людей по всіх імперських просторах большевицького царства сваволі. Для обговорення проєкту брежнєвської конституції, як хвастався московський намісник на Україні В. Щербицький, відбулася 280.000 зібрань, на які зібрано було тридцять шість мільйонів людей, яким втокмачували нову конституцію, забиваючи баки.

Доповідав на сесії про закон заступник Л. Брежнєва в президії Верховної Ради В. Кузнєцов. В укладанні закону, заявив він, взяли участь „представники суспільних організацій, фахівці і вчені", але головну ролю відогравав буцім то Брежнєв. Отже, закон, як і конституція, — брежнєвський. Досі всі справи про громадянство регулювались сталінським законодавством, укладеним за часів Єжова, в 1938 році. За твердженням В. Кузнєцова, брежнєвський закон про громадянство „докладніший", він „заповнює всі прогалини, що є в сучасному законодавстві" і докладно визначає як набувається і втрачається громадянство СССР.

За брежнєвською конституцією „В СССР встановлене єдине союзне громадянство. Кожний громадянин союзної республіки є громадянином СССР". В союзі 15 Національних союзних республік, але немає ні грузинів-громадян ГССР, ні українців — громадян УССР, ні інших — всі стали громадянами СССР. Залишаючи назви союзних республік, конституція відчужує від них національне громадянство, накидає націям союзне громадянство, — совєтський нарід. Відчужуючи від союзних республік національне громадянство, брежнєвська конституція, як знаряддя політики єдинодержавства, перетворює їх на суверенні колонії без свого громадянства. Нормуючи порядок набуття і втрати союзного громадянства СССР узаконив відчуження націй від їх союзних республік.

Новий закон про громадянство СССР складається з 29 статтей і вступної частини, в якій сказано, що „Громадяни СССР повинні виконувати конституцію і совєтські закони, гідно нести високе звання громадянина СССР, охороняти інтереси совєтської держави, допомагати в зміцненні її могутности і авторитету, бути вірним своїй Соціялістичній Батьківщині". В статті 3 так викладено хто є громадянином СССР: „Громадянами СССР є особи, які були в громадянстві СССР в час набуття сили цим законом; люди, що набули громадянство відповідно до цього Закону". Друга частина наведеного тексту дає змогу довільно тлумачити розуміння про „громадян СССР", що „набули громадянство" за новим законом.

* *
*

Про громадянство емігрантів, що залишили СССР, говориться в статтях 5-8-11. В статті 5-ій „Зберігання громадянства СССР особами, які проживають за кордоном" говориться, що „Проживання громадянина СССР за кордоном само по собі не приводить до втрати громадянства СССР". А після того, для підсилення сказаного, в статтях 6-7 говориться, що громадяни СССР „користуються захистом і опікою Совєтської держави" і „не можуть бути видані чужоземній державі". Ствердивши про опіку і захист громадян СССР, що проживають за кордоном, в статті 8 говориться про „непризнання за громадянами СССР подвійного громадянства". Текст статті такий: „За особою, що є громадянином СССР, не визнається її приналежність до громадянства іншої держави".

Окреслено дуже чітко і ясно і воно змушує застановитись, тим більше, що Кузнєцов у своїй доповіді на Сесії підкреслив, що 8 стаття „має істотне значення". Він не пояснив, в чому те значення, але, з мого погляду, та „істотність" може бути використана і застосована до кожного громадянина, що колись був громадянином СССР, а тепер набув американське, канадійське чи якесь інше громадянство. Переважаюча більшість з нас, покинувши СССР в хуртовині війни, набула громадянство країни, в якій оселилась і вважає, що давно позбулась „щасливого" громадянства. Ми вважали, що набуте громадянство звільняє нас від совєтської опіки. Зовсім інакше воно є за новим законом.

Досі, при наших подорожах, совєтська влада, користаючись матеріяльно з подорожників, в більшості не стосувала своєї опіки, одержувати доляри було важливіше, опікувалися лише вибраними. Хто знає як буде після 1-го липня, коли увійде в силу новий закон, за яким кожного емігранта, що прибуде до СССР, матимуть підстави, за вказівками кагебівських опікунів, вважати „громадянином СССР" і, відповідно до потреб, застосовувати їхню опіку. Без сумніву, що ризико при відвідуванні стане більше. Новий закон про громадянство не залишив без уваги і опіки й дітей емігрантів. В статті 11 „про дітей емігрантів" говориться: „Дитина, обоє батьки якої на час уродин були громадянами СССР, є громадянином СССР, незалежно, чи родилась вона на території СССР, чи поза нею". Зформульовано дуже ясно. Ми вважали, що американське громадянство охороняє наших дітей при відвідуванні СССР від псячої опіки очей і вух кремлівської псарні, а за новим законом так не є.

В порівнянні до теперішнього — сталінського, брежнєвський закон утруднює можливість визбутися совєтського громадянства. Зберігаючи попередню засаду, що в кожному випадку про визбуття громадянства вирішує Президія Верховної Ради, новий закон у вирішенні узаконює сваволю. Людині можна відмовити визбутись совєтського громадянства, коли воно (визбуття) „протирічить інтересам інших громадян, державних або суспільних організацій, або інтересам державної „безпе-

(Закінчення на стор. 7)

Іванна Савицька

РІЗДВО

І знову кладемо Дитятко в його уявну колисочку, та не в убогій колибі, а в мурах гігантського міста, під шум базарної метушні, під брязкіт срібних монет, у байдужий холод закостенілих сердець культів і сект безумних.

Кладемо Боже Дитятко в парчеву постіль, та Воно плаче, бо постіль парчева не гріє, не променіє теплом.

А де ж убогі пастирі з простими, щирими серцями, а де ж худібка, що дише теплим чуттям?

Вони не тут, у муравлиному місті, в холоді людських чуттів, в байдужості сумлінь скам'янілих, а там, далеко, далеко, в білих, замерзлих полях, застелених пеленами снігу, в хатинках бідних, нетоплених, сповнених тихих молінь і тихих співів колядки.

Там, на темному небі Воркути і Мордовії, сходить нині звізда, звізда Надії, і туди поспішають пастирі, сповнені віри святої, а під гратами, в яслах на сіні лежить маленьке Дитятко і простягає руки до терплячого Люду.

Любов Коленська

НЕЗВИЧАЙНЕ РІЗДВО, НЕЗВИЧАЙНІ ГОСТІ

[1]

Це був час, коли закінчувався 1939 рік, який приніс зі собою Другу світову війну та стрімголовний переворот і хаос у багатьох країнах. Це був лиховісний рік, коли Західню Україну „визволили" з-під „панської" Польщі й вона попала під кормигу куди грізнішого окупанта, совєтської влади та всевладного НКВД, що поволі, поступово, проникаючи у життя родин і одиниць, задумувало її „прочистити від ворожого елементу". Українське населення, заперши в собі віддих — вичікувало...

Враз із новим окупантом, так тоді говорили, у села і міста України прийшла зі Сибіру велика студінь.Морози протяли порепану від стужі землю, на порятунок якій сипали сніги, закриваючи її від східніх жорстоких вітрів. Скрізь у містах, а зокрема у Львові не було чим затопити в печах, мешканцям дошкулював проникливий холод, в'ялив кімнатні рослини, які одна по одній вигибали. Птахи ховались під покрівлі домів і переставали співати; зрідка бо коли якась милосердна рука змогла сипнути їх жмінку зерна. Вулицями міста проїздили переповнені трамваї; з їхніх східців звисали люди і здавалося, що ще мить і їхні заклаклі від морозу руки, не видержавши напруги, пустять поруччя і вони розіб'ються об брук їздні... Тоді від світанку до пізньої ночі люди уставлялися в черги за будь-яким благим продуктом, не раз простоявши даремно. Кожен рад був найменшій жмінці муки, окрайцеві хліба. Лушпиння бараболі перемелювано на машинці, а дріжджя із піджареною цибулею було тоді великим присмаком. Найменше спізнення в школі чи на роботі називано „прогулом" і карано безпощадно, якщо хтось не зумів себе виправдати.

Це був також час, коли хрест, який так ярко і радісно горів на соборі св. Юра у великі свята і під час проголошення Закарпатської України, перестав світитися. І тільки тоді, коли на небо виходив місяць, видно було його стрункий, сріблисто-гордий силюет.

У мене в той час була велика родина. Приходили листи від бабуні до моєї матері, від тіток і вуйків - всі вони один одному передавали вістку,закінчуючи словами: „Тримаймося, а чей переживемо".

Надходило Різдво. І люди, хоча розгублені і начебто прохололі у дивно-сумних обставинах, хотіли все ж по-давньому, і як годиться, відсвяткувати й ці свята. Чекала й я — ануж якось пощастить пристарати ялинку і заколядувати, хоча б і потиху... Однак, моя мати, турбуючись холодом і голодом (мені тоді довелось спати на великому коші від білизни, що стояв біля газових пальників у кухні, які вночі потрохи огрівали хату), і тим, що до нас, іноді навіть не постукавши, входили наші „янголи хоронителі", цинічно допитуючись чи ми бува не бажаємо перейти річку Сян за кордон, мати вирішила, щоб я на свята не залишалася вдома. А вона даватиме собі раду, бож, мовляв, вона й так щоденно на праці в бібліотеці НТШ поміж людьми, а там один Свят-Вечір не так то уже важко перебути самій.

Коли я ніяк не хотіла погодитись, не зважаючи на всі материні арґументи, вона сказала: — Їдь! У тебе тиждень „зимових" вакацій. А за рік, хто зна, які будуть свята. Та й тобі сил набрати треба, а може ще й мені щонебудь привезеш зі села. У вуйків тобі буде добре і Різдво святкуватимеш як справжнє Різдво.

Я рад-не-рад, спакувавши найбільше потрібні речі, разом зі своєю матір'ю поволі дібралась на львівський залізничий двірець. Якось, хоча з трудношами, роздобула квиток і потяг поніс мене в напрямі Станиславова. Книжки, яку взяла зі собою, якось не читалося. Розглядала крізь вікна заквітчані снігом дерева, сковані льодом річки, і поля, по яких проганявся вітер, пересіваючи у своїх дужих, шорстких долонях сніг, наче зерна ясної, блискучої пшениці. Потяг приставав на кожній станції, до нього всипалось чимраз більше людей і ставало глітно; один одному почав заваджати й іноді можна було почути грубу, нечувану раніше лайку.

На залізничному двірці у Станиславові на мене чекав вуйків фірман Михась. Він, однак, не навернув коня в напрямі села, бо тітка доручила йому купити в крамниці потрібні на свята деякі „бакалії", що завжди для „єгомосця" і для особливих приятелів у крамаря були заховані під прилавком. А місто начебто змаліло й було докраю сіре та непривітне. Проте, до церкви оо. Редемптористів, тоді на вулиці Ґолуховського, не зважаючи на слова партійних можновладців, що „релігія — це опіюм народу", один за одним, може й більше як перед війною, прямували люди. Мені тоді пригадалось, як це я ще дитиною зчаста забігала до цієї церкви, а радше до церковної бібліотеки випозичати книжки.

Ледь вирушивши з міста, двоє темногнідих коней, впряжених у залубні, шпарко погнали дорогою. Ми зі стрімголовним розгоном минали занурені в снігу поля і гайки, на мить глянув на нас затемнілим зрубом ліс, мигнули закружляли верхи дерев сприскував, розсипався з-під залубнів сніг. На закрутах треба було міцно, обома руками, триматися сидження, бо залубні закидало з цілою силою й інколи вони, поковзнувшись, обертались у зовсім протилежний бік, підстрибуючи вгору наглим і рвучким рухом. Заходила небезпека, що на котромусь із закрутів я можу легко випасти зі саней. А я і не дуже була певна чи Михась і завважив би, що „паннунці" вже немає на санях. Ще й не вспіла це все передумати як на одному зі закрутів гостро шарпнуло залубнями — мені в обличчя сипнувся перлистим фонтаном сніжок, і я вже була певна, що „полечу коміть головою", але гойднувшись, якось затрималася на сидженні.

Показалося село — по одному і другому боці ряд хаток — а там уже церква і забудовання плебанії, що її й далі так називали селяни, по-давньому, з пошаною вітаючи свого пароха. Вони й не переставали христити дітей, вінчатись у церкві і справляти в ній похорони, хоча сюди вже доходили тривожні вісті, що совєтські власті це все припинять.

Михась рвучко запинив коні перед ґанком плебанії і трохи лукаво підсміхаючись, поспитав: „Ну, а як „паннунці" їхалось?

Майже уся моя родина, крім вуйка, тітки і їхніх дітей та ще біля тридцять осіб рідні з довколішних сіл та двоє місцевих учителів, зібравшись тут, зустріли мене як когось, що його треба за всіма засадами християнської етики — „приодіти і нагодувати" та ще й „возрадувати" — і наче змерзлий клубок завели мене до кімнати.

Моя тітка і її дочки враз із челяддю метушились у великій кухні, де наче в землю вросли важкі лави і довгий, гарно тесаний стіл. На стіні з ікони дивились очі Божої Матері, за рамами якої повтикане було польове, запашне зілля. Тут, можна б сказати, було ласкаво-тепло, а з безлічі горщиків підоймалася пара і доносила запах грибів, борщу та узвару — святвечірніх рідних страв.

Роздягнувшись та погрівши до грубки руки, я почала допомагати — терти мак і жовтки до „білости", мішати пшеницю на кутю, щоб не прикурилася, вбивати білки до тугої піни, краяти горіхи, по дорозі дещо ласуючи. Але мої постійні питання — „що як і де" втомили тітку і вона мене вислала до старшої дітвори прибирати ялинку, що її мої кузени вирубали в лісі. Молодшу дітвору забавляла бабуня різними казками, щоб діти передчасно не запримітили ялинки.

Залящав на всю хату дзвінок — знак, що „янгол приніс ялинку" — і в кімнату вбігли, немов зайченята, найменші — їх очі змерехтіли таким сяйвом як свічечки на гілках ялинки. А ген вгорі, понад усією стрункістю соснового деревця, пролітали розіскреними зірками бенгальські вогники. Віра малюків у містерію небес була така безмежна, що вони навіть не завважували, що це нічия інша, тільки вуйкова рука запалювала звичайною сірничкою чародійні дротики. А внизу, в підніжжі ялинки, пишався вертеп, зроблений з тонюсеньких, запашних живицею віток, ще дідової роботи. Світло лямпочки, вміщеної під дахом вертепу, кидало жмут сяйва на мініятюрні фіґурки Святої Родини, пастушків та „тріє царів"...

[Продовження буде]

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА
ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ)

з нагоди Різдвяних Свят і Нового Року

цією дорогою пересилає свої найкращі побажання —

Українському Народові в Україні та поза Нею перебуваючим, Борцям-Мученикам переслідуваним за Його права і свободу, Ієрархам Українських Церков, Голові і Проводові ОУН, Екзекутиві і Секретаріятові СКВУ, Екзекутиві УККА, нашим Організаціям по всіх країнах світу, що є в системі ІСНО, Управам Відділів і всьому Членству ОДВУ, нашим Братнім Організаціям в ЗСА (УЗХ, МУН, Зарево)

всім бажаємо здоров'я, сил, дальших успіхів та Щасливого Нового Року!

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

Веселих Свят!

Веселих Свят
та Щасливого Нового Року
від ПОХОРОННОГО ЗАВЕДЕННЯ
Теодора Волиніна
Займається похоронами в Ню Йорку, Брукліні і околиці. Допомагає в похоронах в цілій Америці і всіх країнах світу.
Чесна і солідна обслуга. *Модерна каплиця.*
Theodore Wolinnin, Inc.
FUNERAL HOME
123 East 7th Street, New York 9, N.Y. Tel.: GR 5-1437

ГАРНИХ і СПОКІЙНИХ СВЯТ
Різдва Христового
Щасливого Нового Року!
бажають
ЮЛІЯ і ВОЛОДИМИР БЕЗСОНІВ
власники
SOUTH BOUND BROOK MONUMENT CO.
127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880
Тел.: (201) 246-0549 або (201) 469-6288

Веселих Свят
та
Щасливого Нового Року!
своїм ВШ. ПОКУПЦЯМ
бажає
ВОЛОДИМИР ПОЗНАХІВСЬКИЙ — ВЛАСНИК
М'ЯСАРСЬКОЇ ФІРМИ
Market Quality Market
129 Market Street, Passaic, N.J. Tel.: GR 1-1345

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажають
ВОЛОДИМИР і МІЛЛІ ЩУР
власники
Walter's Restaurant
327 Saw Mill River Road Yonkers, N.Y.
Tel.: 969-9180

Веселих Свят
і
Щасливого Нового Року
Українському Громадянству
бажає

Оркестра
„ВОДОГРАЙ"
з Ню Йорку
Тел. (212) 782-3019
або (212) 388-2629 (вечорами)

Веселих Свят
та Щасливого Нового Року
бажає
Richard H. Burnadz
УКРАЇНСЬКЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
McNERNEY — BURNADZ MEMORIAL HOME
371 Lakeview Ave. — Clifton, N.J. — Phone: 772-1880
ОБСЛУГА ПАССЕЙКУ й ОБЛАСТЕЙ БЕРГЕНУ

Веселих Свят Різдва Христового
і Щасливого, Здорового Нового Року
всім своїм Приятелям і Клієнтам
пересилає
Константин Михайло Кардович
Христос Рождається!
Constantine Michael Kardovich
CYPRESS HILLS MONUMENTS
800 Jamaica Ave., Brooklyn, N.Y. 11208
Tel. (212) AP 7-2332
MEMORIAL ERECTED IN ALL CEMETERIES

Веселих Свят Різдва Христового та Щасливого Нового Року
всім нашим Клієнтам, всім Організаціям та всім Друзям і Приятелям
бажає
ОРКЕСТРА „ДНІПРО" ОЛЕГА СТРОЦЬКОГО
CLIFTON, N.J.
(201) 546-5015

Веселих Свят!

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
Веселих Свят
та
Щасливого Нового Року
— бажає —
УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ
ЛИТВИН — ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
801 Springfield Ave. • Irvington, N.J. — Newark, N.J.
ESsex 5-5555

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
пересилає
Всечесному Духовенству, всім Організаціям, Приятелям і всьому Громадянству
Trzaska Funeral Home
648 — 4th Avenue, Brooklyn, N.Y., Tel.: SO 8-6890
6741 — 5th Avenue, Bay Ridge, N.Y., Tel.: 748-4860
LICENSED MGRS
ГЕЛЕНА Е. ТЖАСКА
АДЕЛЯ ТЖАСКА МАРЧАК

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
та
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— *бажає* —
Петро ЯРЕМА
Funeral Home
129 EAST 7th STREET — NEW YORK, N.Y.
(Between 1st & Ave. "A")
ORegon 4-2568
МОДЕРНІ ОХОЛОДЖУВАНІ КАПЛИЦІ

УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ
Щасливих Свят Різдва Христового і Нового Року
бажають
Юлія і Михайло Петришин
власники фірми Klein's Co.
734-736 N. 2nd Street, Philadelphia, Pa.
МЕБЛІ І ДОМАШНЄ ТА ЕЛЕКТРИЧНЕ УСТАТКУВАННЯ
WA 5-7362

ВЕЛЬМИШАНОВНИМ ПОКУПЦЯМ, ПРИЯТЕЛЯМ і ГРОМАДЯНСТВУ МІСТ НЮАРКУ, ФІЛЯДЕЛЬФІЇ й ОКОЛИЦЬ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажають
Юрій, Осипа і Олександер Яворські з Родинами
УКРАЇНСЬКІ КРАМНИЦІ ВЗУТТЯ
"SALAMANDER" — SHOES

БЕРКУТ	ГОВЕРЛЯ
420-22 West Olney Avenue	1060 Springfield Avenue
Philadelphia, Pa. 19120	Irvington, N.J.
(215) 224-2646	(201) 374-5768

Різдвом Христовим
З Новим Роком
та Святим Йорданом
Благослови
Боже
Здоровлям
-Щастям
-Любовію
-Добром.

Щирі побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Родині, Шановним Відборцям, Покупцям, Знайомим
та Друзям Дивізійникам
бажає
Роман Іваницький з дружиною **Лєною**
(DELTO EUROPA CORP.)
ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ
318 East 9th Street ■ New York, N.Y. 10003 ■ (212) 228-2266

ЦЕНТРАЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ АМЕРИКИ (ЦУКА)

і

35 ЇЇ ЧЛЕНІВ-КООПЕРАТИВ

вітає з нагоди

РІЗДВА ХРИСТОВОГО і НОВОГО РОКУ

Первоієрархів Українських Церков і все Духовенство, Проводи і Членство усіх Українських Товариств, Організацій, Установ та загал Українського Громадянства,

ТА СКЛАДАЄ ЇМ НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ.

Христос Родився! *Славім Його!*

За Раду ЦУКА: **Роман Мицик**, *Голова*

За Екзекутиву ЦУКА: **Дм. Григорчук**, *Голова*

УПРАВИ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ в ЗСА

Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ЧІКАГО, ІЛЛ.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
Українська Православна Кредитова Кооператива в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в НЮАРКУ, Н. ДЖ.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива в РОЧЕСТЕР, Н. Й.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ТРЕНТОНІ, Н. ДЖ.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ДЕТРОЙТІ, МІШ.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ПАРМІ, ОГАЙО
Українська Федеральна Кредитова Кооператива СВ. АНДРІЯ в С. БАВНД БРУКУ, Н. ДЖ.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Українська Федеральна Кредитова Кооператива в ГАРТФОРДІ, КОНН.
Українська Кредитова Кооператива „ОСНОВА" в КЛІВЛЕНДІ, ОГАЙО
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в БАЛТІМОРІ, МД.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива СУМА в ЙОНКЕРСІ, Н. Й.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ЧЕСТЕРІ, ПА.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в СИРАКЮЗАХ, Н. Й.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ПАССЕЙКУ, Н. ДЖ.
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „САМОПОМІЧ" в ПІТСБУРГУ, ПА.
Українська Кредитова Кооператива в МІННЕАПОЛІС, МІНН.
Українська Кредитова Кооператива „БУДУЧНІСТЬ" в ДЕТРОЙТІ, МІШ.
Українська Кредитова Кооператива в МІЛВОКІ, ВИС.

Українська Федеральна Кредитова Кооператива в БОФАЛО, Н. Й.
Українська Кредитова Кооператива в ЛОРЕЙНІ, ОГАЙО
Українська Братська Кредитова Кооператива в СКРЕНТОНІ, ПА.
Українсько-Американська Кредитова Кооператива в МАЯМІ, ФЛА.
Українська Братська Федеральна Кредитова Кооператива в БОСТОНІ, МАСС.
Українська Американська Кредитова Кооператива Арізони в ФІНІКС, АРІЗ.
Українська Кредитова Кооператива „ТРИЗУБ" в КАНТОНІ, ОГАЙО
Українська Харчева Кооператива „САМОДОПОМОГА" в ЧІКАГО, ІЛЛ.
Українська Видавнича Кооператива „ЧЕРВОНА КАЛИНА" в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
Українська Кооператива Народного Мистецтва „БАЗАР" у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.
Українська Кооперативна Асекураційна Агенція в ЧІКАГО, ІЛЛ.
Українська Кредитова Кооператива в КЕРГОНКСОНІ, Н. Й.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Відзначено 10-річчя осередку СУМА в Палатайні

Юнацтво Осередку СУМА в Палатайні зі своїми виховниками

У 1978 році завершився період праці осередку СУМА ім. Дмитра Вітовського в Палатині. Осередок зорганізовано та офіційно затверджено Крайовою Управою у 1968 році. Ініціяторами була група сумівців, яка проживала на цьому терені, що недалеко віддалений від великого індустріяльного центру середньої Америки — Чікаго. Початок організованого сумівського життя тут почався вже давніше від сумівської ланки юнацтва, яка згодом стала самостійним Відділом „Дрогобич".

Ювілейне десятиріччя відзначено врочисто величавим бенкетом, що включав святочну програму, мистецькі виступи Осередку та закінчено товариською забавою. Біля 200 учасників цього свята та багато представників організацій мали змогу довідатися про динамічний ріст Осередку за останню декаду та його великий вклад у виховне та громадське життя у цій місцевості.

Програму бенкету відкрив голова Управи Осередку СУМА д-р Олесь Стрільчук та після вступного слова передав провід інж. М. Лущакові та Я. Сидоренкові.

У своєму слові в якому згадано, що на протязі свого десятиріччя Осередок розбудував себе до 168 членів, дружинників та юнацтва, що поставило його в ряди більших Осередків. Він також став власником будинку, який став центром суспільно - громадського життя у цій околиці, Осередок є рівнож мотором та ініціятором усіх національних імпрез та зовнішніх акцій.

Головним промовцем був представник Крайової Управи СУМА з Ню Йорку Осип Рожка. Він коротко накреслив історію цієї сумівської клітини та вклад місцевого активу у розвиток Осередку, як також постійну актуальність ідейних заложень молодечої організації СУМ.

Із привітами виступали: д-р Мирослав Харкевич — від Відділу УККА, о. Маріян Бутринський від парафії свв. Володимира і Ольги, о. Юрій Красевич — від української православної парафії св. Андрія із Аддісону М. Яременко — представник АБН та колишній член Крайової Управи СУМА, що десять років тому був співорганізатором Осередку, д-р Мирон Куропась заступник головного предсідника УНСоюзу — від цієї установи, Мирон Куляс — від Осередку СУМА ім. М. Павлушкова з Чікаго, д-р Юліян Куляс від Української Щадниці „Певність", П. Хома від Осередку ім. полк. І. Богуна, М. Семків від Осередку СУМА ім. „Крут" М. Сорока від 31-го Відділу ООЧСУ в Палатайні. Крім цього відчитано письмові привіти від Головної Управи ОЖОЧСУ, Відділів ОЖОЧСУ, Братства Дивізійників Головної Управи т-ва колишніх вояків УПА, Відділу т-ва Українських Інженерів Америки та Головної Управи ООЧСУ, що її заступав Ярослав Загородний.

Окремий усний привіт склав великий приятель українців комішенер в окрузі Палатайну Бернард Пітерсен, заявляючи, що місцеві власті високо цінять українську групу, яка несе високі ідеали боротьби за свободу та є постійною пригадкою для Америки про постійну загрозу совєтського імперіялізму.

Із індивідуальних привітів наспіли від дружинників Осередку, що є тепер на студіях, а це семінариста Андрія Партикевича та Віри Лехнюк із Франції.

У мистецькій частині виступив мішаний хор „Дніпро" під мистецьким керівництвом Ярослава Стефанюка, танцювальна група під керівництвом І. Іващенка, та Марійка Ільчишин із деклямацією „Три букви СУМ" — Р. Завадовича.

Після закінчення бенкетової програми відбулася товариська забава при звуках оркестри „Мрія" із Чікаго.

Треба вірити та змагати, щоб дальше десятиріччя так важливої організації, що несе одне із великих та шляхетних завдань в суспільстві, а саме підготову молодого покоління до великих грядучих подій та завдань свого народу було таке багате в активність і живучість як попереднє.

М. Лущак

ПРО НОВИНИ...

(Закінчення зі стор. 2)

ки". Перепони чи обмеження дуже широкі. Їх можна, як гуму, розтягати при розгляді клопотання про зречення совєтського громадянства, щоб не дозволити визбутись совєтської опіки.

Новий закон збагатив законодавство про неволю людську, ще поширив сваволю охоронителів неволі і то в час, коли так багато говориться про людські права. А преса мов би й не помітила того.

УКРАЇНСЬКІ СЛАВІСТИ...

(Закінчення зі стор. 1)

Бердника"; д-р Наталія Пазуняк, професор Пенсильванського університету, промовляла на тему „Спроба втечі Кочерги" на сесії під назвою „Слов'янська драма XX століття". Головою цієї сесії була д-р Лариса Онишкевич.

У четвер, 28-го грудня на сесії „Староросійська література" мав доповідь мгр Едвард Касинець на тему „Книги древньої Русі і московського періоду в совєтському дзеркалі: праці останнього десятиліття". До речі, в заголовку доповіді мгр-а Касинця було помилково подано „Росія" замість „Русь", представник Асоціяції признав помилку і попросив вибачення у доповідача.

Створено Секцію українських студій

Під час Конференції Американської Асоціяції в четвер, 28-го грудня, відбулася зустріч українських учасників-славістів, на якій створено Секцію Українських Студій з метою поширення української тематики на Конференціях Асоціяції Модерних Мов (MLA) і Американської Асоціяції Викладачів Слов'янських і Східньослов'янських Мов (AATSEEL). Керівництво Секції вибрано в такому складі: д-р Юрій Перфецький — голова, д-р Дмитро Штогрин — заступник, д-р Валентина Компанієць-Барсом — секретар, професори Б. Білокур, Б. Сацюк, В. Смирнів і Б. Чопик — члени.

Комітет оборони української мови

Після Конференції Міжнародного Товариства ім. Івана Франка українські славісти зійшлися для обговорення постанови Міністерства Освіти УССР з листопаду 1978 року, в якій затверджені заходи про поширення викладання російської мови і літератури в українських школах, учбових закладах, дошкільних і позашкільних установах. Обговорюючи згадану постанову, українські науковці прийшли до заключення, що вона є дальшим і повнішим кроком русифікації українського шкільництва, бож, як говориться в тій постанові, російська мова — „мова дружби і братерства народів СССР". Протягом 1979-1985 років в Україні буде введено цілий ряд режимних заходів, які будуть спрямовані „на ґрунтовне оволодіння підростаючим поколінням російської мови".

На цій зустрічі, в якій взяли участь українські учені: Л. Онишкевич, А. Гумецька, Я. Падох, Н. Пазуняк, Е. Касинець, Гр. Костюк, З. Дерлиця, М. Знаєнко, Л. Рудницький, І. Рудницька, В. Карпинич, Є. Федоренко, А. Кіпа, Д. Штогрин, І. Карчаг, Ю. Перфецький, З. Кук, Б. Романенчук і інші, був обраний Комітет оборони української мови, який плянує порушити справу української мови на форумі Американської Асоціяції Викладачів. До Комітету входять: д-р Ю. Перфецький — голова, д-р А. Гумецька, д-р Л. Онишкевич, д-р Є. Федоренко і д-р Д. Штогрин — члени.

Пластовий Курінь „Хмельниченки"
працає Брата і Козака

сл. п. ст. пл.

ОРЕСТА ҐОНКА, Хм.

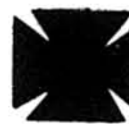
який відійшов у Вічність дня 2-го січня 1979 року у Бронксі, Н. Й.

Спи Любий Друже, а пам'ять про Тебе буде вічно поміж нами.

Батькам, Братові, Сестрі та Родині висловлюємо наші глибокі співчуття.

Об'єднання кол. Вояків УПА

з невимовним болем повідомляє всіх Вояків УПА, Комбатантські Організації та Громадянство, що з волі Всевишнього, відійшов у Вічність, дня 1-го січня 1979 року, на 57-му році життя

сл. п. Інж. **ПЕТРО МИКОЛЕНКО-БАЙДА**

майор УПА, командир куреня, командир рейдуючих частин, довголітній голова Об'єднання та член Редакційної Колегії Літопису УПА.

Достойній дружині Вірі, дочці Марії, синові Орестові та зятеві Леонардові складаємо сердечні співчуття.

Хай вічна буде Тобі слава, Дорогий Друже по Зброї.

Головна Управа

Українська Православна Катедра св. Володимира в Ню Йорку
(160 Захід 82-га вул.)

повідомляє про

ПОРЯДОК РІЗДВЯНИХ БОГОСЛУЖЕНЬ

НЕДІЛЯ, 7-го СІЧНЯ — Різдво Христове. Літургія св. Василія Великого, год. 10:30 ранку.

НЕДІЛЯ, 14-го СІЧНЯ — Новий Рік. Архиєрейська Служба Божа, год. 10:30 ранку, яку очолить Високопреосвященний Владика МАРКО.

Після Служби Божої — КОНЦЕРТ КОЛЯДОК у виконанні катедрального хору під кер. проф. В. ЗАВІТНЕВИЧА.

По концерті — ПАРАФІЯЛЬНИЙ ОБІД.

П'ЯТНИЦЯ, 19-го СІЧНЯ — БОГОЯВЛЕННЯ ГОСПОДНЄ — ВОДОХРЕЩА

Літургія, год. 10:30 ранку і велике освячення води.

Бажаємо Всім Радісних і Веселих Свят та запрошуємо Всіх до наших святочних імпрез.

о. прот. В. БАЗИЛЕВСЬКИЙ, настоятель
І. КУРАВСЬКИЙ, голова Парафіяльної Ради

З невимовним жалем і смутком повідомляємо усіх Пластунок і Пластунів та все Українське Громадянство, що волею Всевишнього, дня 3-го січня 1979 року відійшов з нашого гурту, щоб засісти при Вічній Ватрі

сл. п. пл. сен. керівництва

АНДРІЙ МИЦЬО

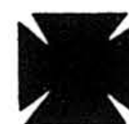
голова Крайової Пластової Старшини в ЗСА, член 3-го Куреня УПС „Лісові Чорти", визначний пластовий діяч, б. воїн Української Повстанської Армії та член багатьох українських організацій.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 5-го січня 1979 року, о 8-ій год. веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Avenue, Ірвінгтон, Н. Дж.

ПОХОРОН в суботу, 6-го січня 1979 року о 12-ій год. дня з церкви св. Івана Хрестителя на цвинтар св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленим Дружині, Доні, Синові і всій Родині складаємо вислови глибокого співчуття.

Крайова Пластова Рада
Крайова Пластова Старшина

Ділимося сумною вісткою з Приятелями, Друзями Пластунами і Знайомими, що дня 3-го січня 1979 року відійшов у Вічність на 57-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п.

АНДРІЙ ЗЕНОН МИЦЬО

нар. 5-го листопада 1922 року в Полонній коло Сянока, на українських землях Лемківщини, Голова Крайової Пластової Старшини, б. районовий провідник ОУН-УПА на Закерзонні та активний громадський діяч і член багатьох інших організацій.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 5-го січня 1979 року о 8-ій год. веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Avenue, Ірвінгтон, Н. Дж.

ПОХОРОН в суботу, 6-го січня 1979 року о 12-ій год. дня з церкви св. Івана Хрестителя на цвинтар св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ВІРА
син — БОРИС
донька — РОКСОЛЯНА з мужем д-ром БОГДАНОМ ГАЛІБЕЄМ
брат — МИРОН з дружиною КАТРУСЕЮ і дітьми
сестра — ЛЮБОМИРА з мужем ІВАНОМ ПАКОШЕМ і дітьми
брат — ТЕОДОР з дружиною СОНЕЮ і дочкою
теща — ЕРНЕСТИНА УКРАЇНСЬКА
шваґер — ЮРІЙ УКРАЇНСЬКИЙ з дружиною МАРІЄЮ і дітьми
Брати і Сестри в Україні
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді, Аргентині та Україні

У ДЕСЯТУ СМУТНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого, по вік Незабутнього ДРУЖИНИ, БАТЬКА й ДІДУНЯ

св. п.

АНДРІЯ МУДРИКА

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в четвер, 11 січня 1979 р., о год. 8-ій вранці в церкві св. о. Миколая в Торонті, Канада.

Заупокійна Св. Літургія буде відслужена також у церкві свв. Сергія і Вакха в Римі.

Рідних, Друзів, Приятелів прохаємо про молитви в цей день за мир душі Дорогого Покійника.

ДРУЖИНА, ДІТИ і ВНУКИ

Ділимося сумною вісткою з Приятелями, Членами хору „Гомін" і Громадянством, що несподівано, в ранніх годинах, 2-го січня 1979 року, відійшов у Вічність, на 55-му році життя

бл. п.

ТЕОДОР БЕНДИНА

уродж. в Заруддю, Зборівщина.

ПАРАСТАС в середу, 3-го січня 1979 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Mc Nerney-Burnadz, 371 Lakeview Avenue, Clinton, N.J.

ПОХОРОН в четвер, 4-го січня 1979 року, о год. 8 30 ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Миколая при 212 President Street, Passaic, N.J. а відтак на цвинтар St. Mary's Cemetery Saddle Brook, N.J.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Друзі

СНЄГІРЬОВА ОСТАТОЧНО...

(Закінчення зі стор. 1)

Гелій Снєгірьов — „соромиться і засуджує"

(„Свобода", 20-го квітня 1978 р.)

Під заголовком „Соромлюсь і засуджую"! газета „Радянська Україна" надрукувала 1-го квітня ц.р. лист Гелія Снєгірьова „за його проханням".

Г. Снєгірьов перебував відповідно під слідством у зв'язку з його „злочинною антирадянською діяльністю". В листі він „розкриває" причини, що привели його до „ідейно-політичного і морального падіння", засуджує свої дії, „викриває брехливі інсинуації зарубіжних центрів ідеологічних диверсій і політичних отщепенців", які намагаються використати його ім'я з ворожою метою". В своєму листі Гелій Снігірьов м.ін. пише:

„22 вересня 1977 р. я був арештований за написання матеріялів антирадянського наклепницького змісту і передачі їх за кордон для використання у ворожих нашій країні кампаніях. За час, що минув відтоді, я багато передумав, багато чого зрозумів і, як мені здається, повною мірою усвідомив весь тягар своєї провини перед батьківщиною, перед своїм народом. І цей лист — плід цих роздумів, вираз мого твердого бажання завжди покінчити із своїм минулим".

Г. Снєгірьов не підписував покаянної заяви — інформує з Москви Оксана Мешко

Ню Йорк. — Оксана Мешко, член Київської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод, заявила західнім кореспондентам в Москві в понеділок, 17-го квітня, що Гелій Снєгірьов, який потерпів параліч в долішній частині тіла під час допитів органами КГБ, не складав покаянної заяви, ані не підписував її. О. Мешко відкликалась на розмову з дружиною Снєгірьова, — повідомило пресове агенство Ройтерса з Москви, — яка під час відвідин свого мужа довідалась від нього, що він тільки підписав прохання про перевезення його з в'язниці до лікарні.

Як відомо, Г. Снєгірьов ще в липні минулого року зрікся совєтського громадянства і написав листа до президента Картера, закликаючи його до ще сильнішого обстоювання прав людини. У вересні минулого року він був заарештований органами КГБ. Його покаянна заява появилась в совєтських республіканських і центральних пресових органах 1-го квітня під заголовком „Соромлюсь і засуджую".

О. Мешко твердить, що допитування і насильне годування Снєгірьова продовжувалось, і після цього наступив параліч.

ЩЕ ОДНО „КАЯТТЯ" В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ. ЩЕ ОДНО ЗЛАМАНЕ ЖИТТЯ.

Громадянине вільного світу! Уважливіше прочитай це „каяття". Чи Ви зрозуміли в чому кається Снєгірьов?! Чи Ви зрозуміли за що він був заарештований? Чи зрозуміли хто його помилував і на якій підставі? А чи може Ви повірили, що людина, попавши в КҐБівський застінок, починає мислити більш вірно ніж вона мислила на волі?!

Я досить ковтнув застінків КҐБ. Я знаю, як там напівграмотні слідчі вчать мислити в'язнів за допомогою неграмотних, але маючих міцні кулаки тюремщиків. І тому я не обвинувачую Гелія. Мені тільки шкода його. Шкода, що загинула ще одна хороша, з доброю і світлою душею людина. Те, що йому лишилося в світі, це вже не життя. Хорошо написав Микола Руденко під час коли і від нього вимагали покаяння: „Так просто все: напишеш каяття і роздобудеш право на життя". Але: „Ти уже будеш не ти. Похилений, змарнілий від недуг, ти-тільки оболочка, а не дух..." І ось ми наявно бачимо оболочку Снєгірьова. Що з ним творили протягом семи місяців жорстокого ув'язнення, ми не знаємо. Нам тільки відомо, що він не витримав — „покаявся", і тяжко хворий відправлений з в'язниці у лікарню. З України сповіщають, що він паралізований. Якщо це так, то виникає питання — а чи то він писав того листа? Питання тим більш необхідне, що стиль, яким написаний лист, не Снєгірьовський. Хоча, таку нісенітницю Снєгірьовським стилем і не напишеш.

Я закликаю до всесвітного протесту! Не може світ терпіти, щоб будь-який державний уряд вживав нелюдських засобів для калічення людських душ. Сталінський режим вкрив десятками мільйонів трупів „кающихся" всю нашу країну. Тепер „кающихся"-одиниці, але це не „вина" Брежнєвського режиму. Це заслуга мужних людей, таких як Олекса Тихий, Микола Руденко, як недавно засуджені Микола Матусевич і Мирослав Маринович, як члени Гельсінкських груп, що ждуть суду, як сотки тисяч політичних в'язнів, які все винесли, але дух їх не зломився, хоча режим все зробив для цього. Режим Брежньовський намагається повернути сталінські часи.

Не дамо йому цього зробити! Люди! Протестуйте проти системи „покаянь", бо це система сваволі!

Ганьба уряду Брежньова і Косигіна, який користується тими нелюдськими методами, щоби задавити опозицію!

12 квітня 1978 **Петро Григоренко**

ВІДБУЛАСЬ РОЗМОВА...

(Закінчення зі стор. 1)

розповіла про свої молоді літа, що їх провела на крайньому сході України у Ворошиловградській /колишній Луганській/ області, де жили її батьки, діди, прадіди. Виховувалась у совєтській школі, була піонеркою, комсомолкою і наївно вірила в те, що їй говорили, чого навчали.

У школі, де навчала після закінчення університету, працювали дві жінки, які відсиділи по 8 років. Одна з них була ув'язнена тому, що її чоловіка обвинувачували у „зраді батьківщини". Цю жінку запроторили в т. зв. табір „ч/с" тобто членів сім'ї. Таких, як вона, було там 15 тисяч. Надія працювала з ними чотири роки, але не знала і не цікавилася подробицями їхніх справ, аж поки не опинилась трохи у їхній шкурі, тоді почала їх згадувати.

Її ровесники, мабуть не були так наївні, шоб вірити в усе що говорилося. Її погляди не змінилися та полуда з очей не спала зразу. Згадує вірші Симоненка, зустріч із ним, та іншими людьми яких пізнала під час поїздки в Карпати.

Вияснюючи питання русифікації, Надія Світлична, ствердила, що переводять її підступно. Наприклад було розпорядження, що в школі з неґативною оцінкою української мови можна учня перевести до наступної кляси, хоча не можна того з неґативною оцінкою з руханки, малювання, співу. Бувало, що російську мову зараховують у школі як чужоземну і це видається в її некористь. На ділі воно корисно, бо таку мову вивчають у менших групах, отже основніше.

У ВУЗ-ах, якщо на курсі є один наприклад, негр, який не розуміє української мови, тоді з „чемности для гостя" переходять на російську.

На думку Надії Світличної русифікація — це перше поняття від самої втрати української мови.

Відповідаючи на дальші питання, Надія Світлична пояснила як розуміють у Совєтському Союзі слово „націоналіст", яке інколи вживають навіть як лайку. Під час слідства її теж питали чи вона націоналістка. Влна вияснювала, що якщо це означає, що „я син свого народу", то вона з гордістю за Лесею Українкою притакує. Але часто в те слово вкладають поняття близьке до фашиста, тобто людини, яка своєю нацією вважає вищою, а не просто: це мій нарід і мені доля України більше болить ніж доля інших народів, хоч усі люди мені не байдужі.

Людей, які так думають напевно в Україні немало. Щождо боротьби, то здається, що така, яка була тоді, коли тут присутні покидали Україну, тепер неможлива. Інші часи, інші умови. Але таких людей, які вірять, що задушити українську культуру, мову, народ — неможливо ні зброєю, ні підступом, таких людей немало. Як не залякувати, то хто раз усвідомить свою батьківщину, той буде жити для неї. Головне не вважати себе безбатченком ні там, ні тут.

На питання про відносини між людьми з Галичини і Східньої України гостя відповіла, що не відчувала ніякої різниці, хіба тільки те, що в Західній Україні можна найти більше етнографічних пам'яток.

Про еміграцію пишуть совєтські ґазети багато, але все, що пишуть треба розуміти навпаки. Для ув'язнених і засланих важливо знати, що про них у світі не забувають, але писати до них треба просто, по-людськи, без надто крилатих фраз, бо такі вже їм переїлися. Зустрічі і відвідини можуть мати різні наслідки, але є такі, що не зважаючи на все бажають задержати зв'язок з рідними і друзями.

З-поміж різних питань згадувано справу церкви і релігії. Зацікавлення до церкви і релігії зростає. Це стверджує навіть офіційна статистика на підставі вписів хрищення і шлюбів. Взивають посилити атеїстичну чуйність. Але ж і ця статистика неповна, бо багато христить без записів у церковні книги. Так охрищені обидва сини Надії, Ярема і Івась.

Питань було чимало, на всі відповідала Надія Світлична спокійно і цікаво, при тому прегарною українською мовою. Розповіла теж про свої перші враження після приїзду. Порівняла їх до почуття, яке мають ті, хто виходить із концтабірного карцеру у ширшу зону. Вона вважає, що приязне ставлення до неї українців в Америці, це увага не до неї особисто, але до тих політв'язнів, які все ще перебувають у тюрмах і концтаборах, чи на засланні.

Зауважила, що є деякі тертя та розбіжності серед тутешньої української громади. У зв'язку з тим сказала:

„Коли велике горе, тоді треба забувати за дрібниці!"

Їй пригадалося, що коли прийшли арештувати її, у першій хвилині вона думала про дрібні справи, про те, що треба заплатити за квартиру, чи відібрати чоботи з направи і т.п. Все те перестало існувати після арешту. Нам треба переходити понад розбіжності, які можуть принести велику шкоду.

Присутні, яких зібралося понад 150 осіб, з увагою прислухувалися до слів Надії Світличної, а голова СУА І. Рожанковська подякувала всім за участь у зустрічі. Секретарка зустрічі Оля Гнатейко заохотила присутніх висилати картки зі святочними побажаннями для політв'язнів та їхніх родин. Організатори приготовили такі картки для цих, які бажали б переслати далеким землякам святочні бажання.

ДІЯЛЕКТИКА...

(Закінчення зі стор. 2)

темряви і світла, щоб повторити, що визнання в собі теміні є необхідною підготовкою не тільки до зрозуміння важливости світла, але до осягнення в цьому світлі чарівних і несамовитих барв світу. Пригадаймо постійний зв'язок святвечора і свят, отже покутнього посту, як кожного очищення перед свободою і забавою. Очевидно, що в практиці багато тішаться передчасно або забувають про сенс і важливість очищення. Християнська врочистість дає тоді тільки рами до більш вирафікованого перекреслення християнства. Що ж, я сказав, що Божі дари є небезпечні.

Є дальша діялектика: конечність звичаю і конечність виростати понад чистий звичай. Люди потребують устійнених форм життя, які втримують їх у певній поставі і в певному сенсі зменшують моральні небезпеки. А водночас люди з рації тієї самої своєї природи, тільки в іншому аспекті, потребують свідомого діяння, потребують дійти до моменту, в якому скажуть собі: роблю так як роблю, не тому, що подібно поступали мої батьки, але тому, що кермує мною переконання.

Вернімося ще до нашої початої картини. Полум'я не існує без світла, як світло не існує без полум'я. Заки скажемо щонебудь про післанництво вифлиємського Немовляти, треба собі ясно зформулювати, що Немовля вважаємо Словом. А Слово „первородне усякого сотворіння", скупчує в собі в певному сенсі усі цих створінь доскональності, в найвищому ступні, подібно як світло, освітлююче близько своєї однорідної білости, є сумою всіх барв веселки.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Проголошено вислід Літературного конкурсу на оповідання з сучасного життя

Ганна Черінь. — Микола Погідний-Угорчак, Микола Ковшун, Валентина Юрченко та Світлана Кузьменко вийшли переможцями та отримали нагороди на Літературному конкурсі на коротке оповідання або новелю із сучасного життя — конкурсі, що його проголосила з нагоди свого двадцятиріччя Бібліотека Пласту і „Рідної Школи" у Філядельфії.

Рішення Літературного Жюрі, в склад якого входили літературознавці Іван Коровицький, Григорій Костюк та Юрій Лавріненко, проголошено на Вечорі Літературного Конкурсу, що відбувся у Філядельфії, в залі „Тризуба" в суботу, 18-го листопада м. р. В імпрезі взяли особисту участь члени Жюрі Григорій Костюк та Іван Коровицький. Вони дали критичний огляд та аналізу надісланих на конкурс літературних творів та вперше подали до публічного відома ухвалу Жюрі.

Жюрі Літературного Конкурсу на коротке оповідання або новелю із сучасного життя-конкурсу, що його проголосила з нагоди свого двадцятиріччя Бібліотека Пласту і „Рідної Школи" у Філядельфії, — розглянуло тридцять надісланих на конкурс творів. На своїх засіданнях 18-го і 25-го жовтня м. р. Жюрі ухвалило: першої нагороди не давати нікому, натомість дати дві рівнорядні другі нагороди по стоп'ятдесят долярів і три рівнорядні треті нагороди по сто долярів.

Стоп'ятдесятдолярові премії признано творам „Ніби в кінофільмі" та „Сестра Анна". Після розкриття коверт та розшифрування псевдонімів (на спільному засіданні членів Жюрі із членами конкурсового комітету 18-го листопада ц. р. у Філядельфії) виявилося, що автором „Ніби в Кінофільмі" є Ганна Черінь із Чікаго, а автором оповідання „Сестра Анна" є Микола Погідний-Угорчак з Милвиллу, Ню Джерзі.

Стодолярові премії признано за оповідання „Зламаний перстень", що його автором виявився Микола Ковшун із Ошави, Канада; за „Вітер часу", що його автором є Валентина Юрченко з Йонкерсу, Ню Йорк та за „Італійські помідорчики", твору, що його автором є Світлана Кузьменко з Торонто.

Жюрі вирізнило, як варті особливого відзначення твори „Біля фонтани" (Автор: Михайло Островерха з Ню Йорку); „Солом'яний бриль" (Автор: П. Киселів з Ню Йорку); „Дорожнє знайомство" (Автор: Анатоль Галан з Рочестеру, Н. Й.); „Матійолка" (Автор: Іван Керницький з Ню Йорку); „Зуби" (Автор: Р. Левицький з Елізабету, Н. Дж.); „Лист від сина" (Автор: Іванна Савицька з Джерзі Сити); „На вакаціях" (Автор: Іван Івахів з Денвер, Кольорадо); „Білі каштани" (Автор: Олександер Зозуля з Лівонія, Мічіґен); „Спокутована провина" (Автор: Володимир Барагура з Вудгейвену, Н. Й.; „ „День і ніч на участку лагеря Батик" (Автор: Марія Кавун з Австралії; „Мама з України" (Автор: Марія Кузьмович-Головінська з Філядельфії).

Жюрі виділило в окрему групу три твори, що заслуговували б на нагороду або відзначення, але за своїм жанром, або тому, що були вже частинно друковані не відповідають умовам конкурсу. Це „Князь" (Автор: Юрій Тис з Ворену, Мічіґен); „10 березня" (Автор: Галя Мазуренко з Лондону, Англія) та „У Сибіру" (Автор: Марія Кавун з Австралії).

Члени Жюрі: Іван Коровицький, Григорій Костюк, Юрій Лаврієнко

Вечір Літературного Конкурсу мав оригінально заплянувану програму: він почався не від проголошення висліду, але від мистецького читання нагороджених творів. Твори читано, не виявляючи прізвищ авторів і після читання проведено на залі голосування, щоб виявити як слухачі оцінюють прослухані оповідання. Найбільше голосів від публіки здобуло оповідання „Ніби в кінофільмі". На друге місце слухачі поставили оповідання „Зламаний перстень", на третє — оповідання „Сестра Анна". Мистецьке читання було у виконанні професійних українських акторів, що живуть у Філядельфії. Марія Степова-Карп'як читала оповідання „Італійські помідорчики" та „Сестра Анна". Евдокія Дичко-Блавацька — „Зламаний перстень", Ярослав Пінот-Рудакевич — „Ніби в кінофільмі" та „Вітер часу". Програмою вела Марта Тарнавська. Виставку книг Бібліотеки Пласту і „Рідної Школи" підготовила бібліотекарка цієї книгозбірні Анна Максимович. Чай, кава і тістечка були у заряді куреня пластунок - сеніорок „Чортополохи".

Фундаторами Літературного Конкурсу Бібліотеки Пласту і „Рідної Школи" були чотири установи: Товариство „Рідна Школа" у Філядельфії, Пластова Станиця Філядельфії, 24 курінь УПС „Чортополохи" та 8 курінь УСП „Чортополохи". Конкурс підготовила й провела окрема комісія в склад якої входили: Марта Тарнавська, голова, та Анна Максимович, Надія Оранська, Надія Забігач та Галина Філінська–члени.

Бібліотеку Пласту і „Рідної Школи" — культурну станицю, що вирішила відзначити своє двадцятиліття не ювілейним бенкетом, а літературним конкурсом для письменників, зорганізували і ведуть у Філядельфії від 1958 року пластові курені УСП-ок і УСП-ок „Чортополохи". Бібліотека має коло 5 000 томів добірної і фахово скаталоґізованої літератури з усіх ділянок знання. Вона відкрита кожної неділі від години 10-ої до 12-ої вранці в парафіяльному домі при вулицях 16-ій і Каюга у Філядельфії і з неї користають українські читачі різного віку, різних потреб і зацікавлень. Бібліотека вже і в минулих роках організувала конкурси, але раніше — це були конкурси для дітей і молоді — на книгочитання, на літературні та мистецькі спроби. Конкурс для українських еміґраційних письменників Бібліотека Пласту і „Рідної Школи" зорганізувала вперше.